ناټو « NATO »
او
دناټو « NATO » پیژندنه !

دانټرنیټ دفارسی سرچینو څخه

ژباړونکی ؛ عزیزاحمد خوارمل

اتمه برخه

د شمالی اتلانتیک دنظامی سازمان (ناټو) مشرتابه:

د شمالی اتلانتیک نظامی سازمان (ناټو) یوه ترټولو ډیرمهمه څانګه ددی سازمان مشرتابه اوریاست دي چي دهغه په راس کي عمومی رئیس قرارلري ،عمومی رئیس داستازوپه وسیله ټاکل کیږی اودعمومی رئیس څخه دټولوچاروپه سازماندهی اوترسره کولوکي کار څنیی اخیستل کیږی .دناټوعمومی رئیس داستازوددایمی شورارئیس اودشوراداستازودجلساتو ریاست اودمشرتابه داداري چاروا ودشوراا ودنورومختلفوچارومسؤولیت اوریاست پرخپله غاړه باندی لري.عمومی رئیس په همدی ډول سره راز،راز مسایل دلړلیدونوا ونظریاتودراکړي ورکړي دپاره وشوراته وړاندی کوي . عمومی رئیس کله چي دغړیوهیوادونو ترمنځ دیوی مسئلی په سردنظراودلړلید اختلاف رامنځته کیږی مسؤولیت لری چي په دی هکله داختلافاتو دمنځه وړلودپاره اړین پیل اوګټور وړاندیزونه ترسره کړي.

ناټوسیاسی اوپوځی لارودخپلوغړیوخوندی ساتلوته ژمن دی داسازمان اوخصوصآ دهغه مشرتابه دهغو هیوادونوسره دتړلوپراخومسائلوپه اړه لکه دفاعی اصلاحات اوسوله ساتنه ،سلامشوري اومرستي هڅوي.

نظامی کمیټه:

دناټودډېرومهمواركانونواوځانګودجملې څخه يوه يې هم نظامی کمیته ده چې دناټودعالی او لوړو نظامی ارګان په توګه پيژندل کیږی .نظامی کمیته دوزیرانودشورا له خواڅخه ټاکل کیږی اوپه دی نظامی کمیټه کې دټولوغړیوهیوادونوڅخه دهرهیوادلوی درستیز،ددی نظامی کمیتی غړی دی او ونوموړي شورا ته مسؤولیت لري اودشورا په وړاندی ځواب ورکوونکی دی.

دنظامی کمیتی جلسی تل اودایمی ندی ، مګرڅه ناڅه په کال کې دوه ځله اویا دوخت اوزمان داړتیا په صورت کې کوم وخت چې اړین اومهم موضوعات رامنځته کیږی ددغه نظامی کمیتی جلسی هم صورت نیسی .دنظامی کمیتی بنسټیزی دندی دشمالی اتلانتیک وشوراته، ونظامی مسائلوته د معقولواومناسبوچارودحل دلارودوړاندیزنودوړاندی کولوڅخه عبارت دی . ددی نظامی کمیتی دریاست کولوچاري دیوی جلسی نه تربلی جلسی پوری هرځل په وارسره دیوغړی پرغاړه باندی دی اودبلی جلسی ریاست اومخته بیول بیادبل غړی پرغاړه باندی په دورانی توګه باندی دی . دچاروسمبالول چې ددی کمیتی دجوړښتونه اودنظامی کړنو څخه عبارت دی ،چې « تل پاته اودایمی ډله نومیږی » اوپورتنی مسائل پرخپله غاړه باندی لري.

په (۱۹۵۲) میلادی کال کې دلـــزبن یوه کمیټه چې «دنظامی استازودکمیټی» په نـــوم جوړاو رامنځ ته سو،یودایمی اوتل پاته ارګان دی .دغه ارګان دداییمی ډلواودغړیوهیوادونود استازوڅخه عبارت دی ،اودکارځای یې په واشینګټن کې دی.

د« نظامی استازوکمیټه » داړینوخبرونواواطلاعاتوپه ورکولوسره ونورونظامی کمیټیوته په همدی ډول سره مرسته اوخپلې چارې ترسره کوي .ددی نظامی کمیټی ترڅارنه لاندی،یو نورشمیرسازمانونه هم خپلې چارې ترسره کوي چې دهغو دجملی نه لاندنی ارګانونه: لکه د«نظامی استاندردونو آژانس » ،« د فضایی څیړنودپراختیااودمشاورینوډله » او دشمالی اتلانتیک دتړون دفاعی کالج» څخه عبارت دی .

اما نظامی عالی قوماندانی دډېرومهموسازمانونوڅخه جوړسوي دي چې دنظامی کمیټی ترلارښودنی اوڅارنی لاندی کار اوفعالیت کوی . دناټوپه هره کمیټه کښې ټولی پریکړې دنظرپه یووالی سره رامنځته کیږی ځکه نودناټوپریکړه دټولوغړیودګډې ارادی ځرګنده ونه ده.

دناټوعالی نظامی قوماندانی:

ناټوپه خپله ډیر لږشمیردایمی ځواکونه لری .کله چې دشمالی اتلانتیک شورا پریوعملیات موافقه وکړی.غړی هیوادونه په خپله خوښه ځواکونه ورکوي ددندی دترسره کیدو وروسته بیا دغه ځواکونه بیرته وخپلوهیوادونوته ورستنیزی ددغوعملیاتودهمغاړی کولواوترسره کولودنده دناټودپوځی قوماندانی دجوړښت پرغاړه ده اوپه دغه جوړښت کې قرارګاه اوپه بیلا بیلوهیوادونوکښې پرتی هډی شاملې دي.

دناټوورځنی فعالیتونه مسلکی اوپوځی جوړښتونه اودامنیتی پانګونی پروګرامونه له ګډویو بودیجوڅخه تمویلیږی چې دلګښت دشریکولوپه اړه دیوه منل سوی فورمول د مخی دټولوالی غړي حکومتونه پکښې برخه اخلي.

دناټو دتړون دغړیوهیوادونو نظامی ځواکونه پردریو برخوباندی په لاندی ډول سره ویشل سوي دي :

۱-لمړی:- هغه ځواکونه چې دناټوترمستقیمی قوماندی لاندی دي.

۲- دوهم:- هغه ځواکونه چې غړي هیوادونه منلی دي چې دجګړی درامنځته کیدوپه وخت کې په ټولیز راغونډیدلواوراټولیدلوسره دناټوپه واک کې دي ورکول کیږي.

۳- دریم: -هغه ځواکونه چې دناټودټرون دغړیو هیوادونوترملی قوماندی لاندی دي.

دشمالی اتلانتیک نظامی سازمان قوماندانی دسیاسي اوجغرافیاوي له لړلیدنه پردری قوماندانی اوپریو دطرحواوړاندیزونوپرناحیوی ډلی باندی ویشل سویدی. دهریو قوماندانی دواک اودصلاحیتونوحداواندازه درامنځته سویوعواملوپه پاملرنی سره،دهغه جملی نه جګړه اووسله کې توپیرکوي.

الف: داروپا عالي قوماندانی :ددی قوماندانی ترنظرلاندی دقوماندی

سیمی د دماغه دشمال ځخه بیا دمدیترانه پوری داطلس داوقیانوس څخه دترکیی ترختیځ پوری دی .دغه قوماندانی ترخپل واک لاندی په دغه ځایونواوسیموکښې نورې مادونی قوماندانی هم لري :

۱-لمړی: - دشمالی اروپا قوماندانی .

۲- دوهم: - دمرکزی اروپا قوماندانی .

۳- دریم: - دسویلی اروپا قوماندانی.

ب:دااوقیانوس اطلس دسیمی داتلانتیک حوزی قوماندانی :ددی

قوماندانی ترنظرلاندی دقوماندی سیمی دشمالی قطب څخه بیا دمداررا س السرطان دشمالی

امریکا دساحلی اوبوڅخه بیا داروپا اودافریقا ترساحلی اوبو اوپرتګال پوری واټن اواوږدوالی لري . دغه قوماندانی ترخپل واک لاندی په دغه ځایونوکښي نوري مادونی قوماندانۍ په دی ډول سره لري :

۱-لمړی :-داوقیانوس اطلس لویدیزه قوماندانی .

۲-دوهم:-داوقیانوس اطلس ختیځه قوماندانی.

۳-دریم:-داوقیانوس اطلس دسمندری کیښتیو دورانولو(ددښمن دکیښتیوضد)قوماندانی .

ج : دمانش دکانال قوماندانی : ددی قوماندانی تر واک لاندی سیمی دمانش

دکانال څخه بیا دشمالی سمندر داوبوتر سویلی برخو پوری دی .

د : دناحیوی طرحواوړاندیزونوډله،کاناډا اودامریکا متحده ایالاتونه :ددغه ډلی دمسؤولیت حوزه چي یواځی شمالی امریکا ده ، دفاعی طرحی

دکاناډا اودامریکا دمتحده ایالاتونو دسیمی دپاره رامنځته کوي اوجوړه وي اوونظامی کمیټی ته یې وړاندی کوي .

د(۱۹۹۰) کالنوپه لسیزه کښي کله چي شوروی اتحاد ونړیدی او دورشو ،یا«وارسا» نظامی تړون هم دمنځه ولاړي ،اودناټو په جوړښت کي هم بدلون راغی ،او ډېرزیات بدلون دنظامی عالی قوماندانی په برخه کي وواوددی بدلون په نتیجه کښي دغه بدلونه هم رامنځته سول:

۱-لمړی:-دمانش دعالی قوماندانی منحل کیدل اودمنځه یوړل صورت وموند .

۲ – دوهم: - داروپا ځلورقوماندانی ودریو قوماندانیو ته را ټیټ سواویوېې دمنځه یوړل سو ، په دی ډول سره دانګلستان دسیمی اوداروپا شمالی قوماندانی یودبل سره ګډ سو اوویوی قوماندانی ته دشمال لوید یزدقوماندانی په نوم واړه ول سول اوبدلون یې وموند چې مسؤولیت یې دناروی ،دانګستان دبالتیک دسمندر،دمانش اودشمالی سمندر دسیمو قومانده ددی قوماندانی پرغاړه باندی واخیستل سو . او ددی قوماندانی اډه اومرکز په انګلستان کې ځای پرځای اووټاکل سو .په دی هکله نوربدلونونه هم داروپا ترقوماندی لاندی سیمواوپه نورو امنیتی خوزیوکنبې راڅرګنده سول .

دناټوپراختیا اوکیدونکی پیل دناټودسیمی بهر:

خورامهمه ټکی خو په دی ځای کنبې دادی چې دشمالی اتلانتیک نظامی سازمان «ناټو» بیله دنورودزیاتو پاملرنی اوبیله کوم ږغ اوږوغه څخه کابوویو نړیوال سازمان ته داوښتوپه حال کې دی . اودغه نظامی تړون چې وروسته ددوهمی نړیوالی جګړی څخه داروپا دامنیت دساتنی دپاره دشوروی اتحاد په وړاندی جوړاورامنځته سوی وو،اوسمهال خپلی موخی دنړی په ډېرونوروسیمو کنبې پرمخ بیایې . ناټوپه خپل دغه کړنی سره وخپل جغرافیوی پراختیا اووخپل ماموریت ته اوپه خپل نظامی چاروادندوکې یې هم زیاتوالی راوستیدی ،اوله دی کبله د«اروپایي اتلانتیک ګډون» ،«دسولی دپاره ګډون» اود«مدیترانی دخبراترو » څخه یې ګټه اخیستی ده . ناټودخبراترواوملګرتیا دلاری په خپلوغړیوهیوادونواودهغو دپلوورخوادشخړو په مخنیوی کې برخه اخلی ،ناټودموکراتیک ارزښتونه هڅوي اودشخړو دسوله یزهواري ژمنه ده .که دیپلوماتیکی هلی ځلی پاتي راسی ناټوداړتیا وړ پوځی وړتیا لري چې دکړکیچ دمخنیوی اوکابوکولواوسوله ساتنی عملیات په یوازی سراویادنوروهیوادونو اونړیوالوټولنو سره په ګډه پیل کړی.

ناټو یودریم اړخ هم لري چې دملکی بیړنیواواسطراری حالاتودپاره پلان جوړه ول،متحدینو اوملګروهیوادونوسره دناورین په وړاندی ددریدودپاره مرسته کول، او دسیانس اوچاپیرل په برخه کې دمرستوهڅول ددی سازمان په دندوکنبې راځي.

همدارنگه داروپا دسیمو بهراړین پیل چې دناټوپه ادبیاتوکې ((دواک لاندی بهر سیمی))
ورته ویل کیږی ، ورځ تروروځه ددی نظامی سازمان په ټینګار سره دپراختیا په حال کې دی
اوپه دی هکله یې، نوی کمیټې اونوی ډلی یې ددی نویو سیموسره داړیکودټینګولو پاره چې
دناټودفعالیت په حوزه کښې قرار لري جوړسویدی اویا هم دجوړیدوپه حال کې دی. په هم هغه
ډول سره چې دسولی دپاره دګډون د طرحی په اړه چې داړیکو درامنځته کولوپه هکله دناټواو
داروپایی هیوادونودقفقازاودمنځني اسیادهیوادونوترمنځ رامنځته اوجوړ سویدی چې اوس
مهـال دناټوملګـری هیـوادونه عبارت دي :

د (۱-البانیا ،۲-ارمنستان،۳-اطرایش،۴-اذربایجان،۵-بلاروسیه،۶-بوسنیا هرزه ګوینا ،۷-
کـرواسیـا ،۸-فنلـند ،۹-ګـرجستان،۱۰-ایرلـند ،۱۱-قـزاقستان،۱۲- قـرغـیزیستان، ۱۳-
ملـدویا ،۱۴-مونتینګرو ،۱۵-دروسیـی فیدراتیف،۱۶-صـربستان ،۱۷-سـویډن ،۱۸-تونس
،۱۹-تاجکستان،۲۰-دیخوانی یوګوسلاویا دمقدونی جمهورت ،۲۱-ترکمنستان،۲۲-
اوکرائین،او۲۳--ازبکستان) څخه عبارت دي ،که څه هم دناټوسره دروسیی دفیدراتیف
اړیکی وروسته دګرجستان سره په جګړی کې له همدی کبله خړاوپړسویدی . اوهمدارنګه
دناټولخوایوه بله کمیټه هم دمدیترانی دسیمی داوو(۷) ملګرو هیوادونوسره
دخبراتروترسرلیک لاندی جوړه سوی ده،اودغه خبراتری اوجلسی دلاندنی هیوادونوسره
صورت موندلی لکه:

(۱-الجزایر،۲-مصر،۳-اسرائیل،۴-اردون،۵-موریتانیا ،۶-مراکش او-۷-تونس)

هیوادونوسره داړیکودنیولوپاره دمدیترانی دسیمی دهیوادونواودناټوترمنځ دخبراترو
طرحه جوړه سوی ،اوپه همدی ډول سره په دا وروستیو کښې هم دیوی کمیټې دجوړه
ولووړاندیز دمرستی دپاره دخلیج فارس دعربی هیوادونواودناټوترمنځ طرح اورامنځته
سویدی اوپریکړه سوی چې دناټوسازمان دې ددی هیوادونو دغړیتوب او دمرستی لمړنی
چاری سازماندهی کړي . دغه وړاندیز دناټودخاصی پاملرنی پربنسټ ومیلادی نوی کال ته
دخلیج وسیموته طرح اووړاندی سو،په دی لړ کې دناټواستازی ډیری خبراتری اوجلسی یې
دخلیج فارس دعربی هیوادونوسره ترسره کړی دي .همدارنګه ډیری لیدنی اوکتنې هم ددغو
هیوادونوسره ددوي دمرستودراجلبولوپاره دشمالی اتلانتیک دنظامی سازمان «ناټو» لخوا
صورت موندلی دی . /

(نوربیا ،په نهمه برخه کې ادامه لري)

اخیځلیک :- دایسنا نیوز څخه ،او د military.ir څخه.